Lietas arhīva Nr. C-0151-19/25
ECLI:LV:RPPT:2019:0215.C31313313.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019.gada 15.februārī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa: tiesnese S.Cīrule,
ar tiesas sēžu sekretāri E.Kārkliņu,
Baložu ielā 14, atklātā tiesas sēdē, piedaloties prasītājam un prasītājas /pers. A/ pārstāvim /pers. B/, atbildētājai /pers. C/, kurai juridisko palīdzību sniedz zvērināts advokāts /pers. E/ izskatīja civillietu /pers. A/ un /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ un /pers. D/ par īpašumam nodarīto zaudējumu un morālā kaitējuma piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 21.decembrī (ar vēlākiem precizējumiem) prasītāji /pers. A/ un /pers. B/ cēluši tiesā prasību pret atbildētājiem /pers. C/ un /pers. D/, kurā, pamatojoties uz Civillikuma 841., 846., 1084., 1085., 1086., 1089., 1095., 1635., 1770.-1773.pantu, 1775., 1776., 1779., 1787. un 2328.pantu, lūgts: 1) piedzīt solidāri no atbildētājiem Ls 60 690,93, ko veido īpašumam /adrese/ nodarītie zaudējumi Ls 19 786,83 (jeb 28 154,12 *euro*) un nelikumīgas būvniecības seku novēršanas izmaksas Ls 40 904,10 (jeb 58 201,29 *euro*); 2) piedzīt no atbildētājiem par labu prasītājai /pers. A/ morālo kaitējumu Ls 5000 (jeb 7114,36 *euro*).

No prasības, precizētā prasības pieteikuma un pievienotajiem dokumentiem izriet, ka kopš 2007.gada 12.marta prasītāja /pers. A/ (pirms vārda maiņas – Gaļina) ir dzīvokļa Nr. 4, /adrese/ (turpmāk – dzīvokļa īpašums), īpašniece. /pers. B/ ir /pers. A/ faktiskais vīrs un deklarējis dzīvesvietu minētajā dzīvokļa īpašumā.

Savukārt atbildētāji kopš 2005.gada kaimiņos esošajā īpašumā /adrese/, veikuši patvaļīgu būvniecību – pārkāpjot īpašumu robežas veidojuši aizbērumu starp īpašumiem, aizberot dabisko nogāzi līdz pat dzīvojamās ēkas /adrese/, sienai, tādejādi nodarot bojājumus dzīvojamajai ēkai un iedzīvotāju personiskajam īpašumam, kas ir patvaļīgas būvniecības sekas. Tāpat atbildētāji savā īpašumā izveidojuši baseinu bez pietiekamas hidroizolācijas, kas papildus notekošajiem ūdeņiem spēcīgi bojājis dzīvojamās ēkas /adrese/, sienu.

Pēc prasītāja /pers. B/ iniciatīvas, vēršoties Rīgas domes attīstības departamentā, 2005.gadā /pers. D/ saukts pie administratīvās atbildības, pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 152.panta pirmo daļu, piemērojot naudas sodu Ls 100, vienlaikus uzliekot par pienākumu /pers. D/ izstrādāt un saskaņot projektu un izbūvējot atbalsta sienu nelikumīgās būvniecības novēršanai.

2007.gadā /pers. D/ atdāvinājis nekustamo īpašumu /adrese//pers. E/, kura turpināja nelikumīgo būvniecību un nenovērsa prettiesisko darbību sekas, tādejādi turpināja nodarīt zaudējumus dzīvojamai ēkai /adrese/. Par šīm prettiesiskajām darbībām arī /pers. C/ piemērots administratīvais sods un uzdots novērst tiesību aizskārumu un zaudējumu nodarīšanu dzīvojamajai ēkai /adrese/, kas izriet no pievienotās sarakstes ar Rīgas pilsētas būvvaldi kopš 2009.gada.

Prasītāji norāda – neraugoties uz būvvaldes veiktajām darbībām, atbildētāji /pers. C/ un /pers. D/ turpinājuši citu, atkārtotu patvaļīgu būvniecību tajā pat vietā un ar tādām pat darbībām, vēl vairāk pasliktinot dzīvojamās ēkas stāvokli.

Prasītāja ieskatā – ja /pers. C/ būtu veikusi patvaļīgās būvniecības seku novēršanu, dzīvojamai ēkai bojājumi būtu ievērojami mazāki.

Pārkāpumi joprojām nav novērsti, dzīvojamās ēkas /adrese/ stāvoklis turpina pasliktināties un īpašuma tiesību aizskārums turpinās.

Ar šādu atbildētāju prettiesisku rīcību nodarīts morālais kaitējums un dzīvojamai ēkai /adrese/, zaudējumi 28 154,12 *euro* apmērā, saskaņā ar Latvijas Būvinženieru savienības SIA "/Nosaukums/" tāmes aprēķinu. Atbildētāju prettiesiskās rīcības rezultātā prasītāju dzīvokļa īpašuma kvalitāte un mikrovide pasliktinājusies – telpa kļuvusi mitra, sienas bojā pelējums, pelējuma sēne /pers. B/ rada alerģiskas reakcijas. Lūgts piedzīt solidāri no atbildētājiem morālo kaitējumu 7114,36 *euro* apmērā.

Lai atjaunotu robežas, dzīvojamās ēkas /adrese/ un zemes nogāzes /adrese/, iepriekšējo stāvokli un novērstu turpmāku aizskārumu, izbūvējama atbalsta siena un veicami būvdarbi saskaņā ar Būvekspertīzes konsultatīvo atzinumu 58 201,29 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 2328.panta nosacījumiem, prasītājs /pers. B/ neuzdotas lietvedības ietvaros rīkojas arī pārējo dzīvojamās ēkas īpašnieku interesēs.

[2] Atbildētāja/pers. C/ tiesai rakstveida paskaidrojumos prasību nav atzinusi.

Zaudējumu apmērs noteikts attiecībā uz visu dzīvojamo ēku /adrese/. Atbildētājas ieskatā, ņemot vērā, ka citu dzīvokļu īpašnieku viedokļa un patieso interešu noskaidrošanai nepastāv nedz tiesiski, nedz faktiski šķēršļi, prasītājiem nav tiesību prasīt zaudējumu atlīdzību par visai ēkai iespējamo nodarīto kaitējumu, bet gan tikai samērīgi ar viņa daļu, turklāt šādas tiesības ir tikai /pers. A/, jo prasītājam /pers. B/ vispār nav prasības tiesību īpašumtiesību trūkuma dēļ.

Turklāt, ņemot vērā apstākli, ka prasītājai /pers. A/ piederošā dzīvokļa īpašuma kadastrālā vērtība ir 4966 Ls, bet visas ēkas kadastrālā vērtība ir 15081 Ls, norādītās summas rada šaubas par to pamatotību un objektivitāti.

[3] Atbildētājs/pers. D/ tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos prasību nav atzinis.

Attiecībā uz atbildētāju nepastāv neviens no zaudējumu atlīdzināšanai nepieciešamajiem priekšnoteikumiem. Dzīvojamā ēka /adrese/, ir dabiski novecojis īpašums, turklāt izvietots topogrāfiskā piekalnē ar lielu dabisko kritumu.

Prasītāju pievienotais Latvijas Būvinženieru savienības SIA "/Nosaukums/" būvekspertīzes atzinums sagatavots 2010.gada septembrī. Atzinuma secinājumos norādītais, ka jāizstrādā projekts, lai novadītu nokrišņu ūdeņus no dzīvojamās mājas /adrese/ nav savienojams ar faktu, ka 2010.gada 20.decembrī dzīvojamā māja /adrese/ ir nodegusi un dabā vairs neeksistē. Tādejādi prasītāji manipulē ar faktiskajai situācijai neatbilstošu būvekspertīzes atzinumu.

Nav saprotams tiesiskais pamatojums, kā un kādā veidā /pers. A/ pieprasa piedzīt no atbildētājiem viņas labā naudas summas, kas attiecas uz visu ēku kopumā. /pers. B/ nav prasījuma tiesības, jo viņš nav ēkas /adrese/ dzīvokļu īpašnieks.

[4] Tiesas sēdē prasītājs un prasītājas /pers. A/ pārstāvis /pers. B/ uzturēja prasību daļā pret atbildētāju /pers. C/ uz prasībā minētajiem pamatiem un argumentiem. Prasību daļā pret atbildētāju /pers. D/ neuzturēja, jo atbildētājs miris.

Tiesas sēdē atbildētāja /pers. C/ prasību neatzina, pamatojoties uz paskaidrojumos norādītajiem argumentiem un apsvērumiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausījusies lietas dalībnieku un ekspertu paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, atzīst, ka prasība daļā pret atbildētāju /pers. C/ ir noraidāma, bet daļā pret atbildētāju /pers. D/ tiesvedība izbeidzama sekojošu apsvērumu dēļ.

[6] Tiesas sēdē prasītājs un prasītājas /pers. A/ pārstāvis /pers. B/ prasību daļā pret atbildētāju /pers. D/ neuzturēja sakarā ar atbildētāja nāvi.

Civilprocesa 223.panta 7.punktā noteikts, ka tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja mirusi fiziskā persona, kura ir viena no pusēm lietā, un apstrīdētā tiesiskā attiecība nepieļauj tiesību pārņemšanu. Savukārt minētā panta 8.punkts noteic, ka tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja beigusi pastāvēt juridiska persona, kura ir viena no pusēm lietā, un nav tās tiesību pārņēmēja.

Civilprocesa likuma 5.panta piektajā daļā noteikts, ja nav likuma, kas regulē strīdīgo attiecību, tiesa piemēro likumu, kurš regulē līdzīgas tiesiskās attiecības, bet, ja tāda likuma nav, — vadās pēc tiesību vispārējiem principiem un jēgas.

No lietā esošā Personu datu pārlūka datiem izriet, ka /pers. D/ 2016.gada 23.decembrī miris.

No lietā iesniegtās zvērinātas notāres Ineses Jaunzemes izziņas izriet, ka mirušā /pers. D/ mantojuma lieta uzsākta, pamatojoties uz viņa nepilngadīgo bērnu iesniegumu par mirušā mantojuma atraidīšanu, mantojuma tiesībās neviens nav apstiprināts.

Tādejādi konstatējams, ka /pers. D/ nav tiesību pārņēmēja, kas varētu turpināt tiesvedību civillietā un saskaņā ar Civilprocesa 223.panta 7.punktā noteikto, ir pamats tiesvedības izbeigšanai lietā daļā pret mirušo /pers. D/.

[7] Tiesas sēdē prasītājs un prasītājas /pers. A/ pārstāvis /pers. B/ prasību pilnā apmērā uzturēja pret atbildētāju /pers. C/.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1770., 1771., 1775., 1779., 1635. pantu.

Civillikuma 1779.pantā noteikts, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu katrs tiesību aizskārums, t.i., katra pati par sevi neatļauta darbība (saprotot ar to arī bezdarbību), dod tam, kam tā kaitējusi, tiesību prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Judikatūrā nostiprināta atziņa, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tikai tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb zaudējumu atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību.

Tādejādi, lai tiesa konstatētu prasībā minētajās tiesību normās noteikto pamatu prasības apmierināšanai, lietā ir jākonstatē atbildētājas /pers. C/ prettiesiska rīcība (darbība vai bezdarbība), zaudējumu esamība un cēloniskais sakars, kuru esamība, savukārt, ir jāpierāda prasītājiem, kā to noteic Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas nosacījumi.

Turpretim atbildētājai, saskaņā ar minētās tiesību normas nosacījumiem ir jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.panta pirmo daļu, 190.panta otro daļu, tiesa noskaidro lietas apstākļus, pārbaudot pierādījumus, kuri iegūti likumā noteiktajā kārtībā un spriedumu pamato ar tiem apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

[8] Sākotnēji tiesa vērtē lietas apstākļus attiecībā uz atbildētājas /pers. C/ prettiesiskas rīcības rīcība (darbības vai bezdarbības) esamību lietas faktiskajos apstākļos.

No lietas materiāliem izriet, ka prasītājai /pers. A/, pamatojoties uz 2007.gada 12.marta pirkuma līgumu zemesgrāmatā nostiprinātas īpašuma tiesības uz dzīvokļa īpašumu /Nr./, dzīvojamā ēkā /adrese/ (*lietas 1.sējums 14.-16.lapa*).

No prasībā norādītā izriet un lietā nav strīda, ka dzīvojamā ēka, kurā atrodas prasītājai /pers. A/ piederošais dzīvokļa īpašums /Nr./ un zemes gabals, uz kura atrodas divstāvu dzīvojamā ēka un saimniecības ēka /adrese/, atrodas kaimiņos.

Lietā nav strīda, no prasībā norādītā un zemesgrāmatas datiem izriet, ka atbildētājai /pers. C/, pamatojoties uz 2007.gada 29.marta dāvinājuma līgumu zemesgrāmatā bija nostiprinātas īpašuma tiesības uz 7/8 domājamām daļām no zemes un ēkas /adrese/. Tāpat no zemesgrāmatas datiem izriet – īpašuma tiesības atbildētājai /pers. C/ uz 7/8 domājamām daļām no zemes un ēkas /adrese/, izbeigušās 2012.gada 27.janvārī (*lietas 2.sējums 89.-90.lapa*).

Tiesas sēdē no pusēm noskaidrots un lietā starp pusēm faktiski nav strīda par to, ka īpašumā /adrese/ ir veikta patvaļīga būvniecība.

[8.1] Attiecībā par laika posmu, kad tieši šī patvaļīgā būvniecība veikta, tiesa no lietas materiāliem un pusēm noskaidroja sekojošo.

No prasības pieteikumā norādītā izriet, ka jau sākot ar 2005.gadu /pers. D/, kopā ar /pers. C/ veica patvaļīgu būvniecību – aizberot zemi un būvgružus, veidojot aizbērumu starp kaimiņos esošajiem īpašumiem – līdz pat dzīvojamās ēkas /adrese/, otrajam stāvam.

Tiesas sēdē prasītājs /pers. B/ paskaidroja, ka dzīvojamo ēku /adrese/ jau deviņdesmito gadu vidū pārbūvējis vēl mirušā /pers. D/ tēvs.

No prasītāju lietā iesniegtās Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 9.marta atbildes satura /pers. B/ izriet, ka konflikts ar kaimiņiem patvaļīgas būvniecības jautājumā pastāv jau kopš 1995.gada (*lietas 1.sējums 25.-28.lapa*). Minētais apstiprinās arī ar lietas materiālos esošo Rīgas pašvaldības SIA "/Nosaukums/" 2005.gada 23.augusta atbildi /pers. B/, no kuras izriet, ka teritorijas apbūves darbus veicis vēl /pers. D/ tēvs laika periodā no 1980.gada līdz 1996.gadam (*lietas 1.sējums 52.lapa*).

Tiesas sēdē no atbildētājas /pers. C/ noskaidrots, ka 2007.gada martā īpašuma daļu saņēmusi kā dāvinājumu no vīra jau ar visām problēmām – dzīvojamās ēkas pārbūve un baseina izbūve tikusi veikta jau deviņdesmitajos gados.

Tiesas sēdē atbildētāja /pers. C/ noliedza, ka pati jebkad būtu sodīta par patvaļīgu būvniecību īpašumā /adrese/.

Civilprocesa likuma 93.pants noteic, ka katrai pusei ir jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus, bet saskaņā ar Civilprocesa likuma 104.pantu puses paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

Tiesību doktrīnā pausts viedoklis, ka pierādīšanas pienākuma sadales pamatā ir princips – pierādījumi jāiesniedz tam, kurš apgalvo, un nevis tam, kurš noliedz. Tādejādi pierādīšanas pienākums vispirms gulstas uz prasītāju, kurš griežas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis prasību (savu prasījumu pamatotību), atbildētājam nekas nav jāpierāda, viņš prasību var neatzīt bez jebkādiem pierādījumiem.

Prasītāji tiesā nav iesnieguši pierādījumus tam, ka atbildētāja /pers. C/ būtu administratīvi sodīta par patvaļīgu būvniecību. Tiesai nav pamata neticēt atbildētājas /pers. C/ apgalvotajam, ka viņa personīgi nav administratīvi sodīta par šādiem pārkāpumiem, jo fakts, ka /pers. C/ pati nav veikusi patvaļīgu būvniecību /adrese/, izriet arī no pašu prasītāju tiesai iesniegtās Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 9.marta atbildes vēstules satura /pers. B/ (*lietas 1.sējums 25.-28.lapa*).

Lietā atrodas pierādījumi vien tam faktam, ka par nelikumīgu būvniecību /adrese/ pie administratīvās atbildības 2005.gadā saukts un sodīts jau mirušas /pers. D/ (*lietas 1.sējums 53.lapa*).

Tādejādi apstiprinājumu lietas materiālos negūst prasībā norādītais, ka kopš 2005.gada arī /pers. C/ veikusi patvaļīgu būvniecību – aizberot zemi un būvgružus, veidojot aizbērumu starp kaimiņos esošajiem īpašumiem – līdz pat dzīvojamās ēkas /adrese/, otrajam stāvam, izveidojot baseinu bez pietiekamas hidroizolācijas un pēc 2007.gada marta, saņemot īpašumu dāvinājumā no /pers. D/, to turpinājusi.

[8.2] Lietā pastāv strīds arī par to, vai atbildētāja /pers. C/, sev piederošajā īpašumā /adrese/, nenovēršot patvaļīgās būvniecības sekas, ir rīkojusies prettiesiski, ar ko nodarījusi zaudējumus īpašumam /adrese/.

No prasībā norādītā izriet, ka prasītāju ieskatā atbildētājas /pers. C/ prettiesiskā darbība izpaudusies tādejādi, ka viņa nav izpildījusi būvvaldes uzlikto pienākumu un nav novērsusi patvaļīgās būvniecības sekas. Ja atbildētāja minēto būtu izpildījusi, bojājumi ēkai /adrese/, būtu ievērojami mazāki.

Attiecībā par to, vai un kādi tiesiski pienākumi atbildētājai minētajā sakarā bija uzlikti, tiesa no lietas materiāliem un pusēm noskaidroja sekojošo.

Tiesas sēdē no /pers. C/ noskaidrots, ka 2007.gada martā īpašuma daļu saņēmusi kā dāvinājumu no vīra jau ar visām problēmām – pēc dokumentiem mājai bijuši divi stāvi, bet faktiski tai bijis jau piebūvēts vēl viens stāvs, pārbūve veikta vēl deviņdesmitajos gados. Pati īpašumā neko nav cēlusi vai darījusi, turklāt īpašumam nebija vienīgā īpašniece, bija vēl kopīpašnieks, kuru atrast nebija iespējams. Savukārt bez šī kopīpašnieka piekrišanas rīcība ar kopīpašumu nebija iespējama. 2010.gadā dzīvojamā ēka nodegusi un dabā vairs neeksistē.

Kā jau noskaidrots tiesas sēdē un izriet no lietas materiāliem – atbildētāja /pers. C/ īpašuma tiesības uz 7/8 domājamām daļām no zemes un ēkas /adrese/ ieguvusi 2007.gada 29.martā (*lietas 2.sējums 89.lapa*).

No prasībai pievienotās sarakstes izriet, ka:

1. 2008.gada 10.septembrī būvinspektors veicis pārbaudi objektā /adrese/, no kaimiņu zemesgabala /adrese/, puses, konstatējot patvaļīgu dzīvojamās ēkas un saimniecības ēkas rekonstrukciju, patvaļīgi izbūvētu garāžu, dekoratīvo baseinu un žogu (*lietas 1.sējums 21.lapa*).
2. 2008.gada 15.oktobrī būvvalde rakstveidā pieprasījusi īpašnieces /pers. C/ viedokli konkrētajā lietā (*lietas 1.sējums 22.lapa*).
3. 2008.gada 30.oktobra atbildē /pers. C/ norādījusi, ka objektu saņēmusi dāvinājumā un ir uzsākusi teritorijas sakopšanu, lūgusi atļauju novērst nelikumīgās būvniecības sekas 1 gada laikā (*lietas 1.sējums 22.lapa*).
4. 2008.gada 11.novembrī būvinspektors konstatējis, ka /pers. C/ uzsākusi teritorijas sakārtošanu, atkritumu pie robežas ar ēku /adrese/, izvešanu (*lietas 1.sējums 22.lapa*).
5. 2008.gada 3.decembrī Rīgas pilsētas būvvalde izdevusi lēmumu /Nr./ "Par patvaļīgas būvniecības zemesgabalā /adrese/ radīto seku novēršanu" (stājies spēkā 2008.gada 10.decembrī), ar ko /pers. C/ uzdots līdz 2009.gada 5.februārim iesniegt būvvaldē būvniecības iesniegumu – uzskaites karti dzīvojamās un saimniecības ēkas rekonstrukcijai un garāžu, baseina un žoga nojaukšanai jeb iepriekšējā stāvokļa atjaunošanai objektā; 3 mēnešu laikā pēc būvvaldes izsniegtā plānošanas un arhitektūras uzdevuma saņemšanas iesniegt izskatīšanai un akceptēšanai būvvaldē atbilstošu būvprojektu, kuram jāparedz arī objekta teritorijas un robežas ar gruntsgabalu /adrese/ sakārtošana; pēc attiecīgā būvprojekta akceptēšanas būvvaldē ne vēlāk kā mēneša laikā jāiesniedz pieprasījums būvatļaujas saņemšanai un pēc tās saņemšanas nekavējoties jāuzsāk patvaļīgās būvniecības seku novēršanai paredzētos būvdarbus, atbilstoši būvvaldes akceptētam būvprojektam, kas novērsīs patvaļīgas būvniecības sekas objektā; patvaļīgas būvniecības seku novēršanai veicamie pasākumi saskaņojami ar kaimiņu /adrese/ (*lietas 1.sējums 25.- 28.lapa)*.
6. 2009.gada 6.martā Rīgas pilsētas būvvalde pieņēmusi lēmumu "Par patvaļīgas būvniecības zemesgabalā /adrese/ (59.grupa, 99.grunts) radīto seku novēršanu", ar ko atcelta 2008.gada 3.decembrī izdotā administratīvā akta nolemjošā daļa, ņemot vērā, ka /pers. C/ pati nav veikusi patvaļīgo būvniecību, bet vēlas labprātīgi novērst tās radītās sekas, un uzlikts pienākums /pers. C/ 8 mēnešu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas (2009.gada 15.marts), atjaunot dzīvojamās mājas un saimniecības ēkas iepriekšējo stāvokli, nojaukt garāžas, baseinu un žogu, koka augšanas kaimiņu ugunsmūrī neitralizāciju (*lietas 1.sējums 27.lapa*).
7. 2011.gada 10.februārī Rīgas pilsētas būvvalde pieņēmusi lēmumu /Nr./, pagarinot 2009.gada 6.marta lēmuma izpildes termiņu līdz 2011.gada 31.decembrim (*lietas 1.sējums 19.lapa*).
8. 2011.gada 15.februārī Rīgas pilsētas būvvalde izdevusi brīdinājumu /Nr./ "Par Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 6.marta administratīvā akta /Nr./" piespiedu izpildi (*lietas 1.sējums 19.lapa*).

No lietas materiāliem izriet, ka 2011.gada 3.martā /pers. B/ vērsies pie /pers. C/ ar iesniegumu, lūdzot sniegt ziņas par to, kādas darbības tiks veiktas, lai izpildītu Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 6.marta administratīvo aktu Nr. BV-09-561-ap "Par patvaļīgas būvniecības zemesgabalā /adrese/ (59.grupa, 99.grunts) radīto seku novēršanu" (*lietas 1.sējums 64.lapa*).

Savukārt 2012.gada 22.maijā /pers. B/ vērsies Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot uzlikt pienākumu būvvaldei nekavējoties novērst patvaļīgas būvniecības /adrese/, sekas, jo /pers. C/ līdz pat pieteikuma iesniegšanas dienai (2012.gada 22.maijs) nav izpildījusi Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 6.marta administratīvo aktu /Nr./ "Par patvaļīgas būvniecības zemesgabalā /adrese/ (59.grupa, 99.grunts) radīto seku novēršanu" (*lietas 1.sējums 82.lapa*).

No zemesgrāmatas datiem izriet, ka atbildētāja /pers. C/ sev piederošās īpašuma /adrese/, 7/8 domājamās daļas atsavinājusi Seišelu salās reģistrētajai kompānijai /Nosaukums/ 2011.gada 30.decembrī un 2012.gada 27.janvārī (*lietas 2.sējums 90. lapa*).

Pierādījumu tam, ka atbildētāja /pers. C/ līdz minētajam darījumam būtu izpildījusi viņai kā īpašuma /adrese/ īpašniecei uzlikto Rīgas pilsētas būvvaldes pienākumu – respektīvi būtu atjaunojusi dzīvojamās mājas un saimniecības ēkas iepriekšējo stāvokli, nojaukusi garāžas, baseinu un žogu, lietā nav.

Tiesas sēdē atbildētāja /pers. C/ paskaidroja, ka atjaunot būvju iepriekšējo stāvokli nevarēja, jo nebija iespējams atrast un saņemt otra kopīpašnieka /pers. K/ piekrišanu, būvvaldē viņai paskaidrots, ka bez otra kopīpašnieka piekrišanas legalizāciju veikt nevarēs.

Konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka individuāls pienākums atbildētājai /pers. C/ atjaunot dzīvojamās mājas un saimniecības ēkas iepriekšējo stāvokli, nojaukt garāžas, baseinu un žogu, koka augšanas kaimiņu ugunsmūrī neitralizāciju, noteikts administratīvā akta formā – 2009.gada 6.martā Rīgas pilsētas būvvaldei pieņemot lēmumu "Par patvaļīgas būvniecības zemesgabalā /adrese/ (59.grupa, 99.grunts) radīto seku novēršanu".

No lietas materiāliem izriet, ka 2011.gada 15.februārī Rīgas pilsētas būvvalde tika izdevusi brīdinājumu /Nr./ "Par Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 6.marta administratīvā akta /Nr./" piespiedu izpildi, brīdinot adresātu par Administratīvā procesa likuma 370.pantā paredzēto piespiedu naudu (*lietas 1.sējums 19.lapa*).

Ievērojot minēto, atbildētājai /pers. C/, lai izpildītu 2009.gada 6.martā Rīgas pilsētas būvvaldes pieņemto lēmumu "Par patvaļīgas būvniecības

zemesgabalā /adrese/ (59.grupa, 99.grunts) radīto seku novēršanu", nebija nepieciešams saņemt otra kopīpašnieka piekrišanu, jo tas bija ar administratīvo aktu uzlikts tiesisks pienākums.

Pierādījumi tam, ka atbildētāja /pers. C/ būtu nojaukusi garāžas, baseinu un žogu, veikusi koka augšanas kaimiņu ugunsmūrī neitralizāciju, nav iesniegti.

Tādejādi tiesas ieskatā, atbildētāja ir pieļāvusi bezdarbību, neizpildot Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 6.marta lēmumu "Par patvaļīgas būvniecības zemesgabalā /adrese/ (59.grupa, 99.grunts) radīto seku novēršanu".

[9] Turpmāk tiesa vērtēs, vai lietā ir konstatējams cēloniskais sakars starp atbildētājas /pers. C/ bezdarbību, neizpildot Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 6.marta lēmumu "Par patvaļīgas būvniecības zemesgabalā /adrese/ (59.grupa, 99.grunts) radīto seku novēršanu" un prasītāju norādītajiem zaudējumiem.

Arī cēloniskais sakars nav prezumējams, bet gan konkrēti pierādāms un pārbaudāms lietu iztiesājot. Turklāt, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas nosacījumiem, tieši prasītājam jāpierāda, ka konkrētie zaudējumi ir tieši atbildētājas prettiesiskās rīcības tiešs vai netiešs rezultāts, un ka tā nav vienkāršā sakritība vai nejaušība, vai citu darbību/bezdarbības sekas.

Tiesas sēdē no prasītāja /pers. B/ noskaidrots, ka: 1) dzīvojamā ēka /adrese/, uzcelta 1897.gadā; 2) kaimiņos esošās teritorijas /adrese/ apbūves darbus veicis vēl mirušā atbildētāja /pers. D/ tēvs, aptuveni deviņdesmito gadu vidū.

Lietā noskaidrots, ka konflikts ar kaimiņiem (/adrese/) patvaļīgas būvniecības jautājumā pastāv jau kopš 1995.gada (*lietas 1.sējums 25.-28.lapa*).

Lietā veikta tiesas nozīmēta inženiertehniskā ekspertīze un atrodas 2016.gada 10.marta ekspertu atzinums (*lietas 2.sējums 3.-23.lapa*).

Eksperti/pers. L/, /pers. M/ un /pers. N/ ar savu parakstu apliecinājuši, ka ir brīdināti par krimināltatbildību par apzināti nepatiesu atzinumu lietā (*lietas 1.sējums 192.-194.lapa*).

Saskaņā ar ekspertīzes atzinumu kaitējums dzīvojamai mājai /adrese/ radies tajā periodā, kad tika apbērts ēkas /Adrese/ ugunsmūris, proti – pirms 2005.gada, kad tika veidots grunts un būvgružu piebērums ēkas sienai kaimiņu zemesgabalā /adrese/ (*4., 7.punkts, lietas 2.sējums 6.lapa*).

Neviens lietas dalībnieks nav apstrīdējis ekspertu atzinuma pamatotību, nav konstatējams, ka tas nebūtu pietiekami skaidrs vai būtu nepilnīgs un/vai nepamatots.

Lūgums noteikt papildus vai atkārtotu ekspertīzi, atbilstoši Civilprocesa likuma 125.panta nosacījumiem, tiesā nav pieteikts.

Līdz ar minēto ekspertu komisijas 2016.gada 10.marta atzinumu lietā tiesa vērtē kā ticamu pierādījumu, no kura iespējams izdarīt pamatotu secinājumu, ka ēkas /adrese/, sienu bojājumi ir radušies pirms 2005.gada, kaimiņu zemesgabala /adrese/, īpašniekam, veidojot grunts un būvgružu piebērums ēkas sienai.

Lai arī tiesas ieskatā, atbildētāja /pers. C/ pieļāvusi bezdarbību, neizpildot Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 6.marta lēmumu "Par patvaļīgas būvniecības zemesgabalā /adrese/ (59.grupa, 99.grunts) radīto seku novēršanu", lietā nav konstatējams cēloniskais sakars starp minēto atbildētājas bezdarbību un prasītāju norādītajiem zaudējumiem, kas kā izriet gan no pašu prasītāju prasībā minētā, gan ekspertu komisijas 2016.gada 10.marta atzinumā norādītā, gan SIA "/Nosaukums/" atzinuma 2.punktā norādītā (*lietas 1.sējums 39.lapa*), radies pirms 2005.gada, kaimiņu zemesgabala /adrese/, īpašniekam, veidojot grunts un būvgružu piebērums ēkas sienai.

Lietā noskaidrots, ka atbildētāja /pers. C/ īpašuma tiesības uz 7/8 domājamām daļām no zemes un ēkas /adrese/ ieguvusi tikai 2007.gada 29.martā.

Kā jau tiesa noskaidroja – par nelikumīgu būvniecību /adrese/ pie administratīvās atbildības 2005.gadā saukts un sodīts tikai jau mirušais /pers. D/ (*lietas 1.sējums 53.lapa*), pret kuru tiesvedība tiek izbeigta.

Lietas materiālos nav nekādu pierādījumu tam, ka /pers. C/ būtu veikusi prasībā norādīto vardarbības organizēšanu pret /pers. B/.

Lietas materiālos nav nekādu pierādījumu tam, ka /pers. C/ pati pirms 2005.gada būtu veidojusi grunts un būvgružu piebērumu starp īpašumu /adrese/ un dzīvojamo ēku /adrese/, tādejādi radot zaudējumus dzīvojamai ēkai un nodarot morālo kaitējumu.

Cita starpā tiesa nevar atstāt bez ievērības faktu, ka 2008.gada 11.novembrī būvinspektors konstatējis, ka /pers. C/ pati bija uzsākusi atkritumu pie robežas ar ēku /adrese/, izvešanu. Minētais izriet no lietā iesniegtās Rīgas pilsētas būvvaldes 2009.gada 7.janvāra atbildes Rīgas pilsētas izpilddirektoram /pers. O/ (*lietas 1.sējums 22.lapa*).

Ievērojot minēto, pie lietā nodibinātajiem apstākļiem prasība noraidāma kā nepamatota.

[10] Pārējos atbildētājas minētos argumentus tiesa nevērtē, ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas, proti, kā vairākkārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (*sk., piemēram, 61.punktu 1994.gada 19.aprīļa spriedumā „Van de Hurk v The Netherlands" (iesnieguma Nr.16034/90)*).

[11] Civilprocesa likuma 42.panta otrā daļa noteic, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

No lietā iesniegtā maksājuma uzdevuma izriet, ka ceļot prasību /pers. B/ samaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 12 (jeb 17,08 *euro*) (*lietas 1.sējums 13.lapa*).

Saskaņā ar lietas izziņu ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu saistītie izdevumi kopā veido 69,96 *euro*. Lietā nav ziņu, ka prasītāji būtu atbrīvoti no tiesas izdevumu samaksas.

Tādejādi, ņemot vērā, ka celtā prasība noraidīta, atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un 42.panta otrajai daļai no prasītājiem līdzīgās daļās valsts ienākumos piespriežami iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 52,88 *euro*, no kuru samaksas prasītāji kā lietā zaudējusī puse nav atbrīvoti, konkrēti no katra prasītāja valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 26,44 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu prasītājiem nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93., 97., 189. – 193.pantu, 223.panta 7.punktu, 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ un /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par īpašumam nodarīto zaudējumu un morālā kaitējuma piedziņu.

Izbeigt tiesvedību /pers. A/ un /pers. B/ prasībā pret /pers. D/ par īpašumam nodarīto zaudējumu un morālā kaitējuma piedziņu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/ valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 26,44 *euro* (divdesmit seši *euro* un 44 centi) apmērā, kas jāiemaksā šādā kontā: Tiesu administrācija NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģistrācijas Nr. LV90001672316, Saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr. LV51TREL2190458019000. Iemaksas mērķis: ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499 un civillieta Nr.C31313313.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 26,44 *euro* (divdesmit seši *euro* un 44 centi) apmērā, kas jāiemaksā šādā kontā: Tiesu administrācija NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģistrācijas Nr. LV90001672316, Saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr. LV51TREL2190458019000. Iemaksas mērķis: ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499 un civillieta Nr.C31313313.

Noteikt prasītājiem termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Dokumenti, kas apliecina ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, labprātīgas izpildes termiņā ir iesniedzami Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas kancelejā, lai šajā daļā spriedums netiktu nodots piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese S.Cīrule